

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

25. studenoga 1986.(*)

„Dodatna pristojba za mlijeko”

U spojenim predmetima 201 i 202/85,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora, koji je Sudu uputio Conseil d'Etat du grand-duc'hé de Luxembourg (Državno vijeće Velikog Vojvodstva Luksemburga), u postupcima koji se vodi pred tim sudom između

1. **Marthe Kipgen, djevojački Klensch**, udovice, koja posluje pod nazivom Laiterie Ekabe, Eschweiler,

2. **Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola**, sa sjedištem u Stolzembourgu,

3. **Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Corelux**, sa sjedištem u Berdorfu,

i

Secrétaire d'État à l'Agriculture et à la Viticulture (državni tajnik za poljoprivredu i vinogradarstvo), uz sudjelovanje Association agricole Luxlait, sa sjedištem u Luxembourgu (predmet 201/85),

te između

Société civile Exploitation agricole de Niederterhaff, s poslovnim nastanom i sjedištem u Bertrangeu,

i

Secrétaire d'État à l'Agriculture et à la Viticulture, uz sudjelovanje Laiterie Ekabe, sa sjedištem u Eschweileru (predmet 202/85),

o tumačenju članka 40. stavka 3. Ugovora o EEZ-u i različitim odredaba Uredbe Vijeća (EEZ) br. 857/84 od 31. ožujka 1984. o općim pravilima za primjenu pristojbe iz članka 5.c Uredbe (EEZ) br. 804/68 u sektoru mlijeka i mlijecnih proizvoda (SL L 90, str. 13.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EEZ) br. 590/85 od 26. veljače 1985. (SL L 68, str. 1.) i Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1305/85 od 23. svibnja 1985. (SL L 137, str. 12.),

SUD (peto vijeće),

u sastavu: Y. Galmot, predsjednik vijeća, G. Bosco, U. Everling, R. Joliét i J. C. Moitinho de Almeida, suci,

nezavisni odvjetnik: Sir Gordon Slynn,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za M. Kipgen, djevojački Klensch, Yves Prussen, član odvjetničke komore u Luxembourgu,
- za Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola i Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Corelux, Fernand Entringer, *avocat-avoué*, Luxembourg,
- za Société civile Exploitation agricole de Niederterhaff, Yves Prussen, član odvjetničke komore u Luxembourgu,
- za luksemburšku vladu, Ferdinand Hoffstetter, *conseiller de direction adjoint* u Ministarstvu poljoprivrede i vinogradarstva,
- za Komisiju Europskih zajednica, Denise Sorasio, članica pravne službe,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu i nakon usmenog postupka održanog 27. svibnja 1986.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 8. srpnja 1986.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Presudama od 21. lipnja 1985., koje je Sud zaprimio 1. srpnja 1985., Conseil d'Etat du grand-duché de Luxembourg (Državno vijeće Velikog Vojvodstva Luksemburga) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u pet prethodnih pitanja, koja su jednaka u dvama spojenim predmetima, o tumačenju članka 40. stavka 3. Ugovora o EEZ-u i različitim odredabam Uredbe Vijeća (EEZ) br. 857/84 od 31. ožujka 1984. o općim pravilima za primjenu pristojbe iz članka 5.c Uredbe (EEZ) br. 804/68 u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda (SL L 90, str. 13.).

2 Pitanja su postavljena u okviru tužbi koje su tri mljekare, a to su mljekara M. Kipgen, djevojački Klensch, koja posluje pod nazivom Laiterie Ekabe, Eschweiler, Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola, Stolzembourg, i Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Corelux, Berdorf (predmet 201/85), te proizvođač mlijeka Société civile Exploitation agricole de

Niederterhaff, Bertrange (predmet 202/85), podnijeli protiv Secrétaire d'Etat à l'Agriculture et à la Viticulture (državni tajnik za poljoprivredu i vinogradarstvo) Velikog Vojvodstva Luksemburga.

- 3 Tužbe su podnesene za poništenje više odluka državnog tajnika za poljoprivredu i vinogradarstvo o utvrđivanju referentnih količina u svrhu primjene sustava Zajednice za dodatnu pristojbu za mlijeko. U potporu svojim zahtjevima tužitelji u glavnom postupku tvrde, među ostalim, da je došlo do povrede zabrane diskriminacije između proizvođača i kupaca, kako je utvrđeno u članku 40. stavku 3. Ugovora o EEZ-u, te različitih odredaba uredaba Zajednice o dodatnoj pristojbi za mlijeko.
- 4 Za predmetne propise Zajednice, luksemburško zakonodavstvo za njihovu provedbu i očitovanja tužitelja u glavnom postupku te luksemburške vlade i Komisije upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti dijelovi spisa u nastavku navode se samo u mjeri u kojoj je to potrebno za obrazloženje presude Suda.
- 5 Kako bi ocijenio spojivost nacionalnog zakonodavstva s pravom Zajednice, Conseil d'Etat du grand-ducé de Luxembourg prekinuo je postupak i uputio Sudu sljedeća prethodna pitanja:
 - ,,1. Zabranjuje li se državi članici člankom 40. stavkom 3. Ugovora iz Rima, u skladu s kojim zajednička organizacija poljoprivrednih tržišta isključuje svaku diskriminaciju između proizvođača unutar Zajednice, da u skladu s člankom 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 857/74 kao referentnu godinu za utvrđivanje referentne količine iz članka 5.c stavka 1. Uredbe (EEZ) br. 804/86 odabere godinu iz članka 2. stavka 1. Uredbe br. 857/84 ako takav odabir u stvarnosti dovodi do davanja prednosti kupcu te time i proizvođačima mlijeka koji isporučuju tom kupcu na štetu drugih proizvođača i kupaca kojima oni isporučuju?
 2. Ako je država članica kao referentnu godinu odabrala 1981., je li člankom 2. stavcima 1. i 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 857/84 dopušteno da se na referentnu količinu iz članka 2. stavka 1. primjenjuje postotak koji se razlikuje ovisno o razini isporuke određenih kategorija obveznika plaćanja pristojbe usprkos činjenici da je ta mogućnost u članku 2. stavku 2. izričito predviđena samo ako je država članica kao referentnu godinu odabrala kalendarsku godinu 1982. ili 1983.?
 3. Je li u skladu s općim sustavom Uredbe Vijeća br. 857/84, a posebno s njezinim člankom 2. stavkom 2., člankom 4. stavkom 2. i člankom 8. stavkom 1., državi članici koja je odabrala formulu B dopušteno da individualnu referentnu količinu proizvođača koji je zbog prestanka obavljanja djelatnosti prekinuo isporuku umjesto u nacionalne rezerve doda u rezerve kupca kojemu je taj proizvođač isporučivao mlijeko?
 4. Je li Uredbom Vijeća (EEZ) br. 857/84, a posebno njezinim člankom 4. stavkom 2., državi članici dopušteno da u rezerve posljednjeg kupca doda individualnu referentnu količinu dobavljača koji je prestao obavljati djelatnost, čak i ako su toj količini dodane dodatne količine povučene iz nacionalnih rezervi?

5. Ako je odgovor na četvrto pitanje potvrđan, je li Uredbom Vijeća br. (EEZ) 857/84 dopušteno dodavanje referentne količine u rezerve posljednjeg kupca kojemu je prijašnji dobavljač isporučivao mlijeko u neprekidnom razdoblju od najmanje dvije godine?"

Prvo pitanje

- 6 Svojim prvim pitanjem nacionalni sud u biti pita isključuje li se zabranom diskriminacije iz članka 40. stavka 3. Ugovora o EEZ-u mogućnost da država članica kao referentnu godinu u smislu članka 2. Uredbe Vijeća br. 857/84 od 31. ožujka 1984. odabere 1981. ako primjena te opcije na njezinu državnom području dovodi do diskriminacije između proizvođača u Zajednici.
- 7 Tužitelji u glavnom postupku u tom pogledu tvrde da se, kao posljedica razvoja tržišta mlijekočnih proizvoda u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu od 1981., odabirom 1981. kao referentne godine u povoljniji položaj stavlja najveći kupac, Association agricole Luxlait, na štetu drugih kupaca. Suprotno tome, luksemburška vlada tvrdi da je pri odabiru 1981. kao referentne godine uzela u obzir činjenicu da su mljekare u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu drukčije strukturirane u pogledu proizvodnje mlijeka njihovih proizvođača. Prema njezinu mišljenju, primjena bilo koje formule za dodjelu kvota nužno dovodi do nejednake raspodjele opterećenja među različitim subjektima, ovisno o stupnju razvoja predmetnih poduzeća. Komisija ističe da je time što mogu birati među više referentnih godina državama članicama omogućen odabir najprikladnije godine s obzirom na strukture proizvodnje i prikupljanja na njihovu državnom području.
- 8 U skladu s člankom 40. stavkom 3. Ugovora o EEZ-u, zajednička organizacija poljoprivrednih tržišta koja se uspostavlja u okviru zajedničke poljoprivredne politike „isključuje svaku diskriminaciju između proizvođača ili potrošača unutar Zajednice“. [neslužbeni prijevod] Tom odredbom obuhvaćene su sve mjere koje se odnose na zajedničku organizaciju poljoprivrednih tržišta, neovisno o tijelu koje ih utvrđuje. Ona je stoga isto tako obvezujuća za države članice pri provedbi predmetne zajedničke organizacije tržištâ.
- 9 Ta je tvrdnja potkrijepljena ustaljenom sudskom praksom (presude od 19. listopada 1977., Albert Ruckdeschel & Co. i Hansa-Lagerhaus Ströh & Co./Hauptzollamt Hamburg-St. Annen, 117/76 i 16/77, Zb., str. 1753., SA Moulins & Huileries de Pont-à-Mousson i Société coopérative Providence agricole de la Champagne/Office national interprofessionnel des céréales, 124/76 i 20/77, Zb., str. 1795.), u kojoj je Sud utvrdio da je zabrana diskriminacije iz članka 40. stavka 3. Ugovora o EEZ-u samo poseban izraz općeg načela jednakosti, koje je jedno od temeljnih načela prava Zajednice. To načelo zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različit način, osim ako je takvo postupanje objektivno opravdano.
- 10 Stoga, ako im je u skladu s propisima Zajednice dana mogućnost odabira između različitih metoda primjene, države članice moraju poštovati načelo iz članka 40. stavka 3. To se načelo primjenjuje, na primjer, ako države članice imaju na raspolaganju nekoliko opcija kao u ovom slučaju, u kojem kao referentnu godinu mogu odabrati 1981., s jedne strane, ili, pod određenim uvjetima, 1982. ili 1983., s druge strane.

- 11 Iz navedenoga proizlazi da u takvim okolnostima država članica ne može odabratи opciju čija bi primjena na njezinu državnom području mogla izravno ili neizravno dovesti do diskriminacije između predmetnih proizvođača, u smislu članka 40. stavka 3. Ugovora, s obzirom na posebne uvjete na njezinu tržištu i osobito strukturu poljoprivrednih djelatnosti koje se obavljaju na njezinu državnom području.
- 12 Zbog tih razloga na prvo pitanje nacionalnog suda valja odgovoriti da se zabranom diskriminacije iz članka 40. stavka 3. Ugovora isključuje mogućnost da država članica kao referentnu godinu u smislu članka 2. Uredbe Vijeća br. 857/84 od 31. ožujka 1984. odabere 1981. ako, s obzirom na posebne uvjete na tržištu te države, primjena te opcije na njezinu državnom području dovodi do diskriminacije između proizvođača unutar Zajednice.

Drugo pitanje

- 13 Svojim drugim pitanjem nacionalni sud u biti pita je li člankom 2. Uredbe Vijeća br. 857/84 od 31. ožujka 1984. državi članici, koja je u smislu te odredbe kao referentnu godinu odabrala 1981., dopušteno da referentne količine kupaca utvrdi tako da na količinu mlijeka koju su kupili te godine primjeni postotak koji se razlikuje ovisno o razini isporuke određenih kategorija obveznika plaćanja pristojbe.
- 14 U tom pogledu iz samog teksta članka 2. Uredbe br. 857/84 proizlazi da je mogućnost prilagodbe referentnih količina u skladu s kategorijama obveznika plaćanja pristojbe, koja je predviđena kako bi se u obzir uzele strukturne promjene nakon 1981., dostupna državama članicama samo ako su kao referentnu godinu odabrale 1982. ili 1983.
- 15 To tumačenje, koje se temelji na tekstu predmetne odredbe, isto je tako u skladu s uspostavljenim općim sustavom. Kao što je Komisija pravilno navela, člankom 2. Uredbe br. 857/84 državama članicama daje se mogućnost odabira između dviju metoda za utvrđivanje referentnih količina. Kao osnovu mogu uzeti godinu 1981., u kojem slučaju ne uzimaju u obzir naknadni razvoj, osim određenih posebnih okolnosti koje su taksativno navedene u propisima, ili referentnu godinu koja je bliža stupanju na snagu sustava, u kojem slučaju u obzir moraju uzeti razvoj proizvodnje i prikupljanja do tog trenutka. Međutim, budući da se te dvije metode jasno razlikuju, nije moguće kombinirati elemente jedne metode s elementima druge.
- 16 Stoga na drugo pitanje valja odgovoriti da se člankom 2. Uredbe Vijeća br. 857/84 od 31. ožujka 1984. državi članici koja je u smislu te odredbe kao referentnu godinu odabrala 1981. zabranjuje, osim u slučajevima koji su izričito navedeni u propisima, da referentne količine kupaca utvrdi tako da na količinu mlijeka koju su kupili te godine primjeni postotak koji se razlikuje ovisno o razini isporuke određenih kategorija obveznika plaćanja pristojbe.

Treće i četvrto pitanje

- 17 Svojim trećim i četvrtim pitanjem nacionalni sud u biti pita omogućuje li se Uredbom Vijeća br. 857/84 od 31. ožujka 1984. državi članici koja je odabrala formulu B da individualnu referentnu količinu proizvođača koji je prestao obavljati djelatnost dodijeli referentnoj količini kupca kojem je taj proizvođač isporučivao mlijeko u trenutku prestanka obavljanja djelatnosti umjesto da tu količinu doda u nacionalne rezerve, čak

i ako su u individualnu referentnu količinu tog proizvođača dodane dodatne količine povučene iz nacionalnih rezervi.

- 18 Tužitelji u glavnom postupku tvrde da nacionalno zakonodavstvo kao što je ono na snazi u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu, u skladu s kojim se individualne referentne količine poduzeća koja su prestala obavljati djelatnost dodjeljuju njihovim mljekarama, može dovesti do stvaranja neopravdane prednosti u korist dobavljača tih mljekara na štetu dobavljača drugih mljekara. Suprotno tome, luksemburška vlada i Komisija tvrde da se u skladu s propisima Zajednice referentne količine kupaca moraju utvrditi s obzirom na količine koje su stvarno prikupljene tijekom referentne godine, osim ako je suprotnom posebnom odredbom odobreno uzimanje u obzir naknadnih događaja.
- 19 U tom pogledu valja podsjetiti da je člankom 7. stavkom 2. Uredbe br. 857/84 u vezi s člankom 6. stavkom 1. točkom (d) Uredbe Komisije (EEZ) br. 1371/84 od 16. svibnja 1984. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu dodatne pristojbe iz članka 5.c Uredbe (EEZ) br. 804/68 (SL L 132, str. 11.) predviđeno da se u okviru formule B referentna količina kupca prilagođava kako bi se, među ostalim, u obzir uzeli prelasci proizvođača s jednog kupca na drugog, pod uvjetom da države članice imaju mogućnost predvidjeti da se dio predmetnih količina dodaje u rezerve iz članka 5. Uredbe br. 857/84 (nacionalne rezerve). S druge strane, člankom 4. stavkom 1. točkom (a) i člankom 4. stavkom 2. Uredbe br. 857/84 predviđeno je da se u nacionalne rezerve dodaju oslobođene referentne količine u slučaju da su države članice dodijelile naknadu proizvođačima koji su se obvezali na konačnu obustavu proizvodnje mlijeka.
- 20 Međutim, u relevantnim propisima Zajednice ne postoji odredba o prilagodbi referentnih količina u slučaju da proizvođač obustavi proizvodnju na vlastitu inicijativu. Stoga valja ispitati treba li, čak i u nedostatku izričite odredbe u tom pogledu, takvu mogućnost tretirati jednako kao i slučajeve iz gore navedenih propisa.
- 21 U tom pogledu valja podsjetiti da je Sud u svojoj presudi od 13. prosinca 1983. (Komisija Europskih zajednica/Vijeće Europskih zajednica, 218/82, Zb., str. 4063.) utvrdio da bi u slučaju potrebe za tumačenjem odredbe sekundarnog prava Zajednice prednost trebalo u što većoj mjeri dati tumačenju prema kojemu je ta odredba spojiva s odredbama Ugovora, u ovom slučaju osobito sa zahtjevom nediskriminacije između proizvođača unutar Zajednice koji je utvrđen u članku 40. stavku 3. Ugovora o EEZ-u.
- 22 Tumačenje uredbe u smislu da bi individualna referentna količina proizvođača koji je na vlastitu inicijativu prestao obavljati djelatnost trebala ostati na raspolaganju kupcu dovelo bi do diskriminacije između proizvođača. Kupac bi mogao tu količinu preraspodijeliti svojim proizvođačima i time potonje neopravdano staviti u povoljniji položaj u odnosu na proizvođače koji isporučuju drugim kupcima. Osim toga, takvo tumačenje imalo bi za posljedicu da je proizvođač koji je prestao obavljati djelatnost, ali je želi ponovno pokrenuti, vezan uz svojeg prijašnjeg kupca i u tom trenutku ne može odabrat drugog. Međutim, takav se učinak može izbjegći ako se gore navedene odredbe Uredbe br. 857/84 tumače u smislu da se sustav prilagodbe referentnih količina primjenjuje *mutatis mutandis* ako je proizvođač prestao obavljati djelatnost na vlastitu inicijativu. Osim toga, u raspravi pred Sudom nije naveden nijedan razlog zbog kojeg bi bilo opravdano slučajeve u kojima su proizvođači prestali obavljati djelatnost nakon što im je dodijeljena naknada tretirati drukčije od slučajeva u kojima su proizvođači prestali obavljati djelatnost na vlastitu inicijativu.

- 23 Ta se razmatranja primjenjuju *a fortiori* ako je predmetnom proizvođaču prvotno dodijeljena dodatna količina povučena iz nacionalnih rezervi u skladu s člankom 3. ili člankom 4. Uredbe br. 857/84, na primjer u okviru provedbe razvojnog plana.
- 24 Zbog tih razloga na treće i četvrto pitanje valja odgovoriti da se Uredbom Vijeća br. 857/84 od 31. ožujka 1984. državi članici koja je odabrala formulu B zabranjuje da individualnu referentnu količinu proizvođača koji je prestao obavljati djelatnost umjesto u nacionalne rezerve doda u referentnu količinu kupca kojemu je taj proizvođač isporučivao mlijeko u trenutku prestanka obavljanja djelatnosti.

Peto pitanje

- 25 Budući da je peto pitanje postavljeno samo ako je odgovor na četvrto pitanje potvrđan, na njega nije potrebno odgovoriti.

Troškovi

- 26 Troškovi luksemburške vlade i Komisije, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (peto vijeće),

odlučujući o pitanjima koja mu je presudama od 21. lipnja 1985. uputio Conseil d'Etat du grand-duché de Luxembourg (Državno vijeće Velikog Vojvodstva Luksemburga), odlučuje:

- 1. Zabranom diskriminacije iz članka 40. stavka 3. Ugovora isključuje se mogućnost da država članica kao referentnu godinu u smislu članka 2. Uredbe Vijeća br. 857/84 od 31. ožujka 1984. odabere 1981. ako, s obzirom na posebne uvjete na tržištu te države, primjena te opcije na njezinu državnom području dovodi do diskriminacije među proizvođačima unutar Zajednice.**
- 2. Člankom 2. Uredbe Vijeća br. 857/84 od 31. ožujka 1984. državi članici koja je u smislu te odredbe kao referentnu godinu odabrala 1981. zabranjuje se, osim u slučajevima koji su izričito navedeni u propisima, da referentne količine kupaca utvrdi tako da na količinu mlijeka koju su kupili te godine primjeni postotak koji se razlikuje ovisno o razini isporuke određenih kategorija obveznika plaćanja pristojbe.**
- 3. Uredbom Vijeća br. 857/84 od 31. ožujka 1984. državi članici koja je odabrala formulu B zabranjuje se da individualnu referentnu količinu proizvođača koji je prestao obavljati djelatnost umjesto u nacionalne rezerve doda u referentnu količinu kupca kojemu je taj proizvođač isporučivao mlijeko u trenutku prestanka obavljanja djelatnosti.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 25. studenoga 1986.

[Potpisi]

* Jezik postupka: francuski

RADNI PRIJEVOD